

Nr 303.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till teckning av ytterligare aktier i aktiebolaget Ceaverken, m. m.; given Stockholms slott den 24 maj 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gunnar Myrdal.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 maj 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars-, finans- och folkhushållningsdepartementen samt t. f. chefen för socialdepartementet, statsrådet Mossberg, anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Myrdal, fråga om *finansiell rekonstruktion av aktiebolaget Ceaverken och om utvidgning av bolagets fabrik* samt anför därvid följande.

Aktiebolaget Ceaverken utgjorde ursprungligen ett enskilt företag. Med hänsyn till angelägenheten av att under krigsåren säkerställa tillverkning inom landet av röntgenfilm, röntgenpapper m. m. lämnades emellertid från statens sida stöd åt bolaget i olika former. Bl. a. anvisades genom beslut av 1941 års riksdag (skr. nr 205) till Lån för tillverkning av röntgenfilm m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd ett reservationsanslag av 600 000 kronor. I enlighet med Kungl. Maj:ts beslut den 9 maj 1941 utlämnades därefter av anslaget

ett belopp av 400 000 kronor såsom lån till bolaget. Beträffande användningen av återstående del av anslaget förklarade Kungl. Maj:t sig framdeles vilja meddela beslut. Emellertid har något beslut angående nämnda återstod sedermera icke fattats, varför dispositionsrätten till anslaget förfallit.

På förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 261:1943) anvisade därefter 1943 års riksdag (skr. nr 343) ett anslag av 100 000 kronor till förvärv av bolagets aktier. Samtidigt medgav riksdagen att bolaget tills vidare från och med den 15 maj 1942 befriades från skyldigheten att gälda ränta och amortering å nyssnämnda statslån, vars kapitalbelopp då uppgick till 383 500 kronor. Aktierna i bolaget förvärvades sedermera av staten. I enlighet med riksdagens beslut (skr. nr 468:1943) avskrevs i samband därmed i statens räkenskaper värdet av aktierna.

För budgetåren 1943/44—1945/46 lämnades statligt stöd åt aktiebolaget Ceaverken även i form av särskilda anslag till dels upprätthållande av bolagets drift och dels vissa forskningsarbeten. För nästkommande budgetår har emellertid anslag beviljats bolaget endast för sistnämnda ändamål (1946 års statsverksprop. X H. T. p. 47; r. skr. nr 10 p. 40).

Såsom jag anförde vid anmälan i statsrådet av sistnämnda ärende förklarade aktiebolaget Ceaverken i sin petitaskrivelse år 1945, att bolaget icke ansåge sig behöva något driftsanslag för budgetåret 1946/47. Däremot hemställde bolaget i skrivelsen, förutom om anslag för fortsatta forskningsarbeten, bl. a. även om ett anslag för bestridande av kostnaden för viss utredning rörande utvidgning av bolagets anläggningar m. m. Jag uttalade beträffande sistnämnda anslag bl. a. att de talrika problem som uppdragits i bolagets hemställan vore av så komplicerad natur, att de icke kunde avgöras utan en närmare utredning. I främsta rummet borde förutsättningarna för en fortsatt drift klarläggas. En dylik utredning borde försiggå i tre etapper. I den första etappen borde utredas omfattningen av beredskapsbehovet för militära ändamål samt andra sjukvårdsändamål än militära såväl vad beträffar arten av produkterna som kvantiteterna. Härvid borde hänsyn tagas till möjligheterna för lagring respektive produktion inom landet av råvaror och halvfabrikat. Vidare borde förutsättningarna för avsättning av bolagets produkter i fredstid undersökas. Beroende på resultatet av dessa undersökningar kunde olika alternativ uppställas för fabriken kapacitet, varefter i den andra etappen borde upptagas de för anläggningarna nödvändiga tekniska och ekonomiska utredningarna. Härefter skulle som tredje och sista etapp komma bedömningen av företagens räntabilitet och beräkning av de eventuella kostnader som en beredskap på detta område kunde komma att medföra. I samband därmed och under förutsättning att utredningarna gäve till resultat att bolaget borde fortsätta sin verksamhet, borde en finansiell rekonstruktion av bolaget företagas. Under hänvisning till att första etappen av den av mig skisserade utredningen redan påbörjats inom handelsdepartementet samt att resultatet därav borde inväntas, innan den av bolaget ifrågasatta utredningen verkställdes, förklarade jag mig icke då kunna förorda det av bolaget begärda anslaget för utredningskostnader.

Nyssnämnda inom handelsdepartementet igångsatta utredningsarbete har sedermera slutförts. Arbetet, som skett i samråd med ledningen för aktiebolaget Ceaverken och olika myndigheter, har avsett att utröna landets freds- och krigsbehov av ljuskänsligt fotografiskt material. Med ledning av denna utredning har försvarets fabriksstyrelse efter samråd med representanter för bolaget företagit preliminära beräkningar av de ungefärliga kostnaderna för utökande av bolagets produktionskapacitet till betryggande försvarsberedskap. Vid dessa beräkningar, som i viss mån kunna anses motsvara andra etappen i det nyss berörda utredningsprogrammet, har hänsyn tagits till olika alternativ beträffande anläggningarna. Fabriksstyrelsen har sålunda beräknat kostnaderna dels för en helt ny anläggning, nedsprängd i berg, och dels för den nuvarande fabriken komplettering med en skuggfabrik, varvid graden av dennas färdigställande varierat.

Ordföranden i styrelsen för aktiebolaget Ceaverken, civilingenjören Rolf Steenhoff, och verkställande direktören i bolaget, Lars Högström, ha därefter verkställt vissa undersökningar, som närmast falla inom ramen för den tredje av förut angivna utredningsetapper. Dessa undersökningar ha avsett räntabiliteten av bolagets rörelse under fredsförhållanden ävensom åtgärder, som kunna anses erforderliga med hänsyn till bolagets nuvarande situation. Resultatet av undersökningarna föreligger i två den 19 och den 27 mars 1946 dagtecknade promemorior. Sammanfattningsvis har däri anförts följande.

Bolagets ledning har under krigsåren sett som sin primära uppgift att tillhandahålla sjukhusen och de militära förvaltningarna visst ljuskänsligt material. Denna uppgift synes numera, sedan importmöjligheter ånyo börjat yppa sig, vara i huvudsak fullgjord. Därest statsmakterna anse, att betryggande försvarsberedskap på ifrågavarande område, som upprepade gånger krävts av berörda militära och civila myndigheter, och varom riksdagen uttalat sin förhoppning vid beviljandet av statslån till bolaget, nu bör komma till stånd, torde det vara av största betydelse, att bolaget fortsättningsvis bedriver sin rörelse. Iståndsättandet av en planerad eller delvis uppbyggd försvarsberedskapsanläggning torde nämligen, med den egenartade och ömtåliga fabrikation, det här gäller, endast kunna baseras på en i verksamhet befintlig rörelse med dess kadrer av specialister och tränad personal. Sak samma gäller för den händelse avgörandet av frågan om en försvarsberedskapsanläggning anses böra uppskjutas. Genom bolagets fortsatta verksamhet under mellantiden skulle i detta fall de tekniska möjligheterna bevaras och förstärkas att framdeles genom utbyggnad av bolagets anläggning förskaffa landet åsyftad försvarsberedskap.

Förutsättningen för fortsatt verksamhet under nu inträdda fredsförhållanden synes emellertid vara, att bolaget dels erhåller tekniska möjligheter att väsentligt vidga sitt produktionsprogram, dels beredes vissa lättnader i ekonomiskt avseende.

Utredningsmännen vilja icke underlåta att påtala risken för ekonomiska förluster vid fortsatt drift, därest bolaget icke skulle kunna hävda sig mot utländsk konkurrens. När utredningsmännen likväl räkna med att möjligheter föreligga på basis av företaget under åren samlade erfarenheter att uppbygga en bärkraftig, inhemsk fotokemisk industri, är denna uppfattning grundad på följande förhållanden. Företaget kan numera framställa produkter, som den svenska marknaden är i stort och stigande behov av. Sedan under krigsåren utomordentligt besvärande tekniska problem blivit lösta,

är vidare bolagets produkter av konkurrenskraftig kvalitet. Slutligen synes bolaget vid en omsättning, som icke torde ligga utom möjligheternas gräns att uppnå, i stånd att marknadsföra dessa produkter till konkurrenskraftiga priser.

Styrelsen för aktiebolaget *Ceaverken* har därefter i skrivelser den 29 mars och den 8 april 1946 framlagt förslag om utbyggnad av bolagets nuvarande anläggning och om finansiell rekonstruktion av bolaget.

I skrivelsen den 29 mars 1946 har styrelsen uttalat, att den inom handelsdepartementet verkställda utredningen rörande behovet av ljuskänsligt fotografiskt material utvisade, att kapaciteten hos bolagets fabrik måste högst väsentligt utökas för att beredskapsbehovet skulle fyllas. Vidare framginge av de kostnadsberäkningar, som utförts av försvarets fabriksstyrelse, att betydande investeringar skulle bli ofrånkomliga för att en sådan utökad kapacitet skulle kunna ernås. Bolagsstyrelsen förutsatte med hänsyn till ovissheten beträffande bolagets avsättningsmöjligheter att i varje fall under en tid framåt avsättning knappast kunde erhållas för bolagets produkter utöver vad kapaciteten vid den nuvarande fabriken medgäve. Med hänsyn härtill torde, om fabriken utökades till full beredskapskapacitet, det för detta ändamål erforderliga kapitaltillskottet knappast, i varje fall under den närmaste tiden, komma att bli räntabelt. Det torde icke ankomma på styrelsen att göra något uttalande i frågan huruvida ur beredskapssynpunkt en utbyggnad av kapaciteten trots detta borde äga rum. Om en utvidgning skulle beslutas, ville styrelsen emellertid framhålla angelägenheten av att beredskapsfabriken förlades till bergum.

Styrelsen har i fortsättningen framhållit, att sedan styrelsens petitaskrivelse för nästkommande budgetår avlåtits, vissa förhållanden inträffat, vilka i hög grad komme att påverka driftsresultatet. Hittills hade bolagets fabrik så gott som helt och hållet varit inriktad på tillverkning av röntgenfilm och röntgenpapper. Marknadspriset på röntgenfilm hade, trots att under kriget betydande höjningar av råvarupriserna ägt rum, den 1 januari 1946 sänkts med 20 procent. Då brist för närvarande rådde på röntgenrör, och sådana rör bleve föremål för större förslitning vid användning av röntgenpapper än vid användning av röntgenfilm, hade fredsförbrukningen inom landet av röntgenpapper avsevärt minskats. Med hänsyn härtill syntes de närmaste framtidsutsikterna för bolagets verksamhet mera ovissa än vad styrelsen förutsatt i sin petitaskrivelse. Styrelsen vore numera tveksam huruvida rörelsen under innevarande räkenskapsår kunde drivas utan förlust.

I fortsättningen har styrelsen berört de undersökningar, som verkställets av styrelsens ordförande och verkställande direktören i bolaget och för vilkas resultat redogörelse lämnats i förut angivna båda promemorior. Styrelsen har därvid framhållit att den prissänkning på röntgenfilm, som styrelsen omnämnt i det föregående, beaktats i kalkylerna. Vidare har styrelsen påpekat, att medan marknadspriserna varit föremål för ytterst obetydliga förändringar sedan tiden före kriget, råvarupriserna och arbetslönerna under kriget högst väsentligt stegrats. I anslutning härtill har styrelsen anfört följande.

Stora svårigheter föreligga naturligen att bedöma avsättningsmöjligheterna för de produkter, vilka kunna produceras inom fabriken. Vid kalkylernas uppgörande har räknats med olika produktionsalternativ, varvid vunna erfarenheter beträffande tillverkning av röntgenfilm och röntgenpapper under bolagets hittillsvarande femåriga verksamhet beaktats. Vissa av alternativen innefatta icke blott tillverkning av sistnämnda produkter, vartill tillverkningen hittills huvudsakligen begränsats, utan även andra tillverkningar än för försvars- och sjukvårdsändamål, exempelvis vanligt fotografiskt papper, som ju nu helt importeras. Härigenom skulle förutsättningar skapas för att motverka minskningar i avsättningen av de produkter, vilka hittills tillverkats inom företaget. En dylik omställning är emellertid förenad med stora ovisshetsmoment, varjämte de med upparbetande av en marknad för dessa nya produkter förenade kostnaderna torde komma att bliva betydande. I samband med upptagandet av nya tillverkningar måste även ett fortlöpande forskningsarbete inriktat på dessa produkter igångsättas. Om statsmakterna anse, att verksamheten skall fortsätta, kommer styrelsen att påskynda denna omställning genom en intensifiering av försäljningsverksamheten.

Trots svårigheterna att bedöma avsättningsmöjligheterna med den därav följande ovissheten rörande driftsresultatet synes det dock styrelsen, som om rörelsen, vilken ur beredskapssynpunkt anses vara för landet synnerligen betydelsefull, borde få bedrivas under en tid framåt, varvid erfarenheter under fredsdrift komma att vinnas till stöd för ett senare bedömande av driften i fortsättningen. Enligt styrelsens mening böra möjligheterna av att åt landet bevara de stora erfarenheter, vilka samlats under bolagets hittillsvarande verksamhet, och att under fredsförhållanden i produktiv drift utnyttja de icke obetydliga i verksamheten investerade statsmedlen, icke lämnas oprövade. Tillvaron av ett svenskt företag för tillverkning av ljuskänsligt fotografiskt material kan även ha en prisreglerande betydelse, något som torde ha bestyrkts av under krisåren vunna erfarenheter. Med hänsyn till svårigheterna att under de ovissa förhållanden, varunder bolaget arbetar, bibehålla den yrkesskickliga personalen bör, om rörelsen skall fortsättas, beslutet härom innefatta en garanti för fortsatt drift under en icke alltför kort tid, förslagsvis två år. I detta sammanhang får styrelsen framhålla angelägenheten av att statliga och kommunala myndigheter och institutioner, vilka förbruka produkter, som falla inom bolagets tillverkningsområde, i mesta möjliga mån använda bolagets tillverkningar, försåvitt dessa produkter äga för användningen lämpliga egenskaper.

Styrelsen har i skrivelsen den 29 mars 1946 vidare uttalat, att bolaget till följd av det utökade och delvis för civil marknad omlagda fabriktionsprogrammet vore i trängande behov av utökning av sina lokaler, främst utrymmen för laboratorie- och lagerändamål. Den nuvarande lokalbristen hade medfört stora svårigheter i arbetet. Med hänsyn härtill och då den ifrågasatta omställningen till andra tillverkningar förutsatte nya forskningsarbeten med därmed följande krav på ökade utrymmen ävensom ytterligare behov av lagerlokaler, funne styrelsen det nödvändigt att, om rörelsen över huvud skulle kunna bedrivas under någon tid framåt, en viss tillbyggnad komme till stånd. Kostnaderna härför hade beräknats till omkring 175 000 kronor.

Enligt den förut angivna promemorian den 19 mars 1946, upprättad av styrelsens ordförande och bolagets verkställande direktör, fördelar sig nämnda belopp med 130 000 kronor på byggnadsarbeten och 45 000 kronor på komplettering och anskaffning av instrument- och maskinutrustning.

I fråga om bolagets finansiella ställning har styrelsen i skrivelsen den 29 mars 1946 anfört bl. a. följande.

Med nuvarande aktiekapital å 100 000 kronor har bolaget mycket begränsade möjligheter att från år till annat balansera eventuella förluster på rörelsen. Hittills har förlusttäckningen skett genom att för varje år å riksstaten uppförts ett reservationsanslag för ändamålet. Så kan naturligen ske även i fortsättningen men då det såsom framgår av det föregående icke låter sig göra att med någon grad av sannolikhet bedöma driftsresultatet i förväg, måste i så fall anslaget givas förslagsanslags natur, varigenom ett överskridande av anslagsbeloppet möjliggöres. För att eliminera dessa svårigheter kan även tänkas en finansiell rekonstruktion av bolaget. Styrelsen vill framhålla önskvärdheten av att om möjligt någon avskrivning av bolagets skulder äger rum, i första hand då den ränta å statsskulden, från vars gäldande bolaget tills vidare är befriat. Härigenom skulle en välbehövlig sanering av balansräkningen äga rum.

I anslutning härtill har styrelsen uttalat, att styrelsen förutsatte att om bolagets rörelse skulle fortsättas, medel även efter budgetåret 1946/47 under den tid verksamheten varade ställdes till förfogande för forskningsändamål i ungefär samma omfattning som hittills.

I skrivelsen den 8 april 1946 har styrelsen framlagt preciserat förslag till finansiell rekonstruktion av bolaget och för ändamålet hemställt om anslag å sammanlagt 583 500 kronor. Styrelsen har i skrivelsen till en början beträffande bolagets ställning den 31 december 1945 hänvisat till styrelsens vid skrivelsen fogade preliminära förvaltningsberättelse jämte vinst- och förlusträkning och balansräkning.

Av förvaltningsberättelsen torde jag här få återgiva följande.

På grund av svårigheten med visst råmaterial för filmtillverkningen har produktionen av röntgenfilm under året minskats. Detta kompensades dock till fullo av en avsevärd ökning av röntgenpappersproduktionen. Den under större delen av året kännbara bristen på importerad röntgenfilm medförde nämligen en oväntat stor efterfrågan på röntgenpapper vilken bolaget helt hade att täcka.

Under året har bolaget kunnat glädja sig åt en betydande försäljning av elektrokardiografpapper, en produkt vars upptagande i tillverkningen styrelsen omnämnt i föregående års förvaltningsberättelse. Härutöver har även ökade kvantiteter ljuskänsligt fotografiskt papper för olika ändamål vunnit avsättning. Den totala tillverkningen har alltså under året kunnat bedrivas i avsevärt vidgad omfattning mot föregående år.

Det sedan flera år under professor The Svedbergs ledning vid Fysikalisk-Kemiska Institutionen i Uppsala bedrivna forskningsarbetet avseende vissa råvaror för röntgenfilmframställning har under året avslutats, ehuru bearbetning av de erhållna resultaten ännu pågår. Styrelsen räknar med att de vunna resultaten av detta forskningsarbete skall ge ökade möjligheter till en försvarsberedskap på ifrågavarande område.

Omfattande experiment och försökstillverkning har även bedrivits för utnyttjande av svenskt papper som underlag för vissa av bolagets tillverkningar. I viss utsträckning har bolaget också under kritiska perioder med avseende på råvaruimport kunnat tillgodose efterfrågan på fotografiskt papper med hjälp av inhemskt råmaterial.

Bolagets ledning har under krigsåren sett som sin primära beredskapsuppgift att tillhandahålla sjukhusen och de militära förvaltningarna visst

ljuskänsligt material. Denna uppgift synes numera, sedan importmöjligheter änyo börjat yppa sig, vara i huvudsak fullgjord. Genom bolagets verksamhet har sålunda — enligt uttalande från vederbörande försörjningsmyndighet — den röntgendiagnostiska verksamheten vid sjukhusen kunnat uppehållas utan större olägenheter.

Beträffande bolagets ställning vid årets utgång och resultatet av verksamheten hänvisas till nedanstående balansräkning samt vinst- och förlusträkning. Utöver de däri lämnade uppgifterna må följande anföras.

Avskrivningar å anläggningstillgångar ha före bokslutet verkställts med sammanlagt 49 016 kr. enligt följande:

Maskiner och inventarier

15 % på anskaffningsvärdet ..... kr. 198 014 med kr. 29 702

Fastigheten

3 % på anskaffningsvärdet ..... kr. 144 674 » kr. 4 340

Tillverkningsrättigheter

10 % på anskaffningsvärdet ..... kr. 149 735 » kr. 14 974.

Varulagret har värderats efter samma principer som föregående år d. v. s. till förkrigspriser.

I detta sammanhang får styrelsen framhålla, att genom brev den 30 juni 1943 Kungl. Maj:tt förklarar, att bolaget tillsvidare från och med den 15 maj 1942 skall vara befriat från skyldigheten att gälda ränta och amortering å bolagets statslån. Enligt styrelsens uppfattning är med hänsyn till detta beslut bolaget helt befriat från skyldigheten att gälda ifrågavarande ränta. Från statskontoret har emellertid gjorts gällande, att bolaget icke åtnjuter sådan räntebefrielse utan att beslutet endast innebär, att ränta tills vidare icke skall behöva utbetalas men att statens räntefordran åvilar bolaget såsom skuld. Med hänsyn till sålunda rådande delade meningar har styrelsen i årets balansräkning inom linjen upptagit den kumulerade räntan å statslånet.

Bolagets vinst- och förlusträkning samt balansräkning äro av följande lydelse.

Vinst- och förlusträkning för år 1945.

Inkomster:

Försäljning 580 283: 98
Räntor 9: 98

Statsanslag:

Forskningsanslag	.....	1943—44	86: 36	
»	.....	1944—45	40 000: —	
»	.....	1945—46	13 072: 74	
Driftsanslag	.....	1944—45	10 000: —	
»	.....	1945—46	10 000: —	73 159: 10
			Kronor	653 453: 06

Utgifter:

Tillverkningskostnader:

Arbetslöner	.....	85 173: 49	
Material	.....	322 190: 31	
Tillverkningsomkostnader	.....	46 142: 31	453 506: 11
Allmänna omkostnader	.....		60 641: 55

Forskningskostnader		53 159: 10
Fastighetsomkostnader		3 204: 20
Kassarabatter		8 132: 21
Skatter		419: 70
Omsättningsskatt		23 815: 65
Avskrivningar:		
Fastigheten	4 340: 24	
Maskiner o. inventarier	29 702: 04	
Tillverkningsrättigheter	<u>14 973: 58</u>	49 015: 86
Årets vinst		1 558: 88
	Kronor	<u>653 453: 06</u>

Balansräkning 31 december 1945.

Tillgångar:		
Tillverkningsrättigheter		86 552: 84
Fabriksfastigheten		126 411: 95
Maskiner och inventarier		61 044: 73
Råvaror och fabrikat		93 955: —
Diverse debitorer		72 093: 05
Driftsanslag 1945—46 ej uppburet		10 000: —
Forskningsanslag 1945—46 ej uppburet		13 072: 74
Banktillgodohavande		79 593: 19
Postgiro		14 281: 93
Kassabehållning		1 165: 82
	Kronor	<u>558 171: 25</u>

Skulder:

Aktiekapital		100 000: —
Reservfond		586: 87
Reverslån		383 500: —
Diverse kreditorer		70 156: 65
Omsättningsskattekorrektiv		2 369: 05
Årets vinst		1 558: 68
Ställda pantar:		
Fastighetsinteckningar	150 000: —	
Förlagsinteckningar	250 000: —	
Ansvarsförbindelser:		
Beräknad upplupen ränta å skuld till statsver-		
ket jfr Kungl. brev den ³⁰ / ₆ 1943	69 402: 85	
Garantiförbindelse i Arbetsgivareföreningen ..	<u>5 000: —</u>	
		<u>474 402: 85</u>
	Kronor	<u>558 171: 25.</u>

Anmärkas bör i detta sammanhang att den i räkenskaperna förekommande posten »Tillverkningsrättigheter» till största delen utgöres av bolagets experimentkostnader under begynnelseåren.

I skrivelsen den 8 april 1946 har styrelsen därefter anfört följande.

Syftemålet med rekonstruktionen av bolaget är dels att genom ökning av aktiekapitalet möjliggöra för bolaget att delvis inlösa statens reverslån samt tillföra bolaget likvida medel, dels ock att avskryva resterande del av reverslånet. Förslaget avser följande åtgärder.

Aktiekapitalet ökas genom nyteckning från nuvarande kr. 100 000 till kr. 600 000. Av härför erforderliga kr. 500 000 inbetalas kr. 300 000 å statslånet medan av resterande kr. 200 000 kr. 175 000 skulle användas till viss utbyggnad av den nuvarande fabriken och kr. 25 000 tillföras i likvida medel. Återstoden av reverslånet, kr. 83 500, efterskänkes och avskrivning å kontot Tillverkningsrättigheter företages med motsvarande belopp.

För genomförande av ovan föreslagna finansiella rekonstruktion skulle sammanfattningsvis erfordras följande anslag av statsmedel under budgetåret 1946/47.

För nyteckning av aktier	kronor 500 000
För bortskrivning av resterande skuld till statsverket	» 83 500
	<hr/> Kronor 583 500.

Efter att i det följande ha berört de divergerande uppfattningarna hos styrelsen och statskontoret i fråga om bolagets ränteskuld till staten har styrelsen uttalat, att därest en ränteskuld skulle anses föreligga, densamma borde bortskrivnas i sammanhang med bolagets finansiella rekonstruktion.

Över styrelsens skrivelser den 29 mars och den 8 april 1946 ha efter remiss utlåtanden avgivits av fullmäktige i riksgäldskontoret, chefen för försvarsstaben, försvarets fabriksstyrelse, statskontoret, medicinalstyrelsens materielnämnd, rikets allmänna kartverk samt kommerskollegium. Vid kommerskollegii utlåtande har fogats av kollegium infortrat yttrande från Sveriges kemiska industrikontor.

Rörande bolagets betydelse ur beredskapssynpunkt understryker chefen för försvarsstaben, medicinalstyrelsens materielnämnd och rikets allmänna kartverk under hänvisning till tidigare gjorda uttalanden i frågan nödvändigheten av en beredskap på detta område.

Chefen för försvarsstaben anser det angeläget att bolaget beredes möjlighet att fortsätta sin med hänsyn till försvarsberedskapen betydelsefulla verksamhet.

Materielnämnden framhåller, att någon tvekan knappast torde råda om angelägenheten av att söka bibehålla en industri, vars produkter i händelse av landets avspärning från utländska handelsförbindelser vore av största betydelse för landets sjukvård. Bolagets kapacitet som beredskapsindustri finge anses ådagalagd genom de vunna produktionsresultaten beträffande röntgenpapper och röntgenfilm samt elektrokardiografpapper. Nämnden anför vidare härom.

Att under loppet av fem à sex år under samtidigt experiment- och forskningsarbete och i övrigt svåra förhållanden nå upp till ett tillverkningsresultat, som innebär att behovet av röntgen- och elektrokardiografpapper kunnat täckas till fullo och av röntgenfilm till en femtedel i ett land som Sverige med dess höga sjukvårdsstandard och stora krav på sjukvårdsmateriel, måste anses framgångsrikt.

En beredskap avseende full behovstäckning synes av ekonomiska skäl med hänsyn till nödvändiga avväganden mellan utgifter för dessa och många andra kanske viktigare militära beredskapsändamål icke genomförbar. Man torde emellertid kunna ernå en förhållandevis tillfredsställande beredskap

även utan sistnämnda målsättning. Att ange graden av denna i relation till bolagets nuvarande kapacitet ställer sig mycket svårt, men materielnämnden förmodar att redan med en fördubbling av kapaciteten det mest angelägna behovet skulle vara tillgodosett. Härvid förutsättes, att en tillfredsställande upplagring av såväl färdigfabrikat som råvaror verkställes redan i fredstid och att i mån av behov konsumtionsbesparande åtgärder vidtagas i möjligaste mån.

Rikets allmänna kartverk anför bl. a. följande.

Under krig och förstärkt försvarsberedskap förutsättes kartverkets verksamhet bliva i huvudsak omlagd, bland annat för forcerad framställning på fotogrammetrisk väg av militära specialkartor. Om importmöjligheterna av ljuskänsligt material då helt eller delvis avskäras, kan detta medföra synnerligen allvarliga konsekvenser beträffande denna kartframställning, vilket kartverket erfarit under de två à tre senaste åren, då kartverket endast med betydande svårigheter lyckats anskaffa erforderligt ljuskänsligt material för att kunna hålla verksamheten i gång. Tilläggas kan, att det fortfarande råder total brist på visst fotografiskt material.

Med hänsyn till det anförda är det ur kartverkets synpunkt betydelsefullt att en industri för framställning av fotografiskt material finnes inom landet. Skola emellertid kartverkets arbeten vara tryggade ur beredskapssynpunkt även vid en längre avspärrning av importen av fotografiskt material, måste en inhemsk industris tillverkning omfatta icke blott användbart fotografiskt papper — såsom redan nu är fallet beträffande AB Ceaverken — utan även framställning av film och plåtar av motsvarande slag, som kartverket använder vid sina flygfotograferingar och bearbetning av fotomaterialet.

Sveriges kemiska industrikontor framhåller i sitt yttrande, att ställning knappast kunde tagas till frågan om Ceaverkens framtida verksamhet ur andra än rena beredskapssynpunkter. Industrikontoret anför vidare bl. a. följande.

Å andra sidan måste givetvis just dessa synpunkter här tillmätas synnerligen stor vikt, då ju en brist på röntgenmaterial och annat fotografiskt material skulle kunna få vittgående följder för i första hand den militära och civila sjukvården samt flygvapnets och kartverkets spanings- och kartläggningsarbete. Även på flera andra områden skulle svårigheter uppkomma. Sålunda visar det sig just nu, att Ceaverkens tillverkning av papper för elektrokardiogram inom sjukvården och oscillografpapper för exempelvis Asea blivit värdefull, när importen av dylikt material för tillfället synes vara otillräcklig.

Samtidigt som Ceaverkens hittillsvarande verksamhet skänkt landet en viss grad av beredskap på detta viktiga område, måste man dock tyvärr konstatera, att tillverkningen i rätt stor utsträckning bygger på råvaror, som i varje fall hittills importerats. Särskilt gäller detta underlagsfilmen, vilken helst bör tillverkas av cellulosaaacetat. För att uppnå en fullständigare beredskap borde man därför helst även tillverka cellulosaaacetat inom Sverige, men en sådan tillverkning har i varje fall hittills ej ansetts vara ekonomiskt bärkraftig.

Om man anser det nödvändigt att skapa en verklig försvarsberedskap i fråga om fotografiskt material, så måste man därför sannolikt taga ställning till flera svårlösta frågor och en uppläggning efter större linjer kommer säkerligen att förutsätta en investering av kanske flera miljoner kronor.

Då hela frågan sålunda vore av ganska renodlad beredskapskaraktär, framhåller industrikontoret i fortsättningen, syntes det vara riktigast, att

den toges upp till behandling i första hand inom den riksnämnd för ekonomisk försvarsberedskap, som kunde komma att tillsättas. Härigenom skulle kunna vinnas en samordning med andra liknande beredskapsfrågor.

Beträffande bolagets fredspreduktion uttalar försvarets fabriksstyrelse, att den på utbyggnad av fabriken belöpande byggnadskostnaden, vilken enligt under hand till styrelsen lämnad uppgift utgjorde 120 000 kronor, under de av bolaget angivna förutsättningarna syntes rimlig samt att styrelsen ur de synpunkter styrelsen hade att företräda icke hade något att erinra beträffande framställningen i övrigt.

Det må i detta sammanhang anmärkas, att enligt uppgift från fabriksstyrelsen nämnda belopp 120 000 kronor icke inbegriper en post å 10 000 kronor, som avser vissa inredningsarbeten och som ingår i den i promemorian den 19 mars 1946 angivna byggnadskostnaden 130 000 kronor.

Medicinalstyrelsens materielnämnd framhåller, att de förhållanden, varunder bolaget hittills verkat, helt naturligt avveke mycket från dem, som kunde förväntas under fredsmässiga förhållanden och som till en del redan inträtt, bl. a. i och med de ökade importmöjligheterna och ändrade priserna på världsmarknaden. Alla skäl syntes därför tala för bolagets förslag att bolaget bereddes ekonomiska möjligheter för att under viss tidsrymd få pröva sig fram under de ändrade betingelserna. I anslutning härtill yttrar nämnden.

Hur lång tid, som bör utmätas för detta ändamål, är en bedömningsfråga, som är beroende bl. a. av den tid, som åtgår för den tillärnade nybyggnaden och erforderlig nyanskaffning av maskinell utrustning. Materielnämnden finner i likhet med bolaget att tiden i varje fall icke bör vara kortare än två år och ifrågasätter starkt en förlängning till tre år. Det torde få förutsättas, att en eventuell nybyggnad tillkommer med all möjlig skyndsamhet och att byggnaden icke blir mera kostnadskrävande än som oundgängligen är nödvändigt.

Materielnämnden anför vidare, att det vore ett viktigt intresse, att tillverkningen av röntgenmaterial icke undanskymdes av andra varor tillhörande bolagets bransch, även om tillverkningen av dessa kunde vara ekonomiskt mera givande. Det måste beaktas, att tillverkningen av röntgenfilm och röntgenpapper ur allmännyttig synpunkt vore betydligt viktigare och ur tekniska produktionssynpunkter svårare än tillverkningen av vanligt fotografiskt papper och film. Nämnden yttrar i fortsättningen.

Bolaget har i sin framställning påpekat angelägenheten av att statliga och kommunala institutioner, vilka förbruka produkter, som falla inom bolagets tillverkningsområde, i mesta möjliga mån använda bolagets tillverkningar, för såvitt dessa produkter äga för användningen lämpliga egenskaper. Detta synes materielnämnden, åtminstone i vad tillverkningen gäller fotografisk materiel för sjukvårdsändamål, vara mycket beaktansvärt med hänsyn till såväl den därmed förenade nödvändigheten för bolaget att vidmakthålla en fullgod och en med de utländska fabrikaten i möjligaste mån jämbördig kvalitet i den fortlöpande tillverkningen som till de ekonomiska synpunkterna. Materielnämnden har också tidigare under hand med bolagets verksledning diskuterat olika avsättningsmöjligheter i linje med de av bolaget nu föreslagna och har sig därjämte bekant att frågan förts på tal mellan bolagsledningen och representanter för den största sjukhushuvudmannaaorganisationen i landet, svenska landstingsförbundet.

Att föranstalta om viss avsättning av den inhemska varan å de statliga sjukhusen borde icke vara förknippat med större svårigheter. Då emellertid dessa inrättningars behov endast utgör en ringa del av det svenska sjukhusväsendets totalbehov, synes en överenskommelse i en eller annan form böra komma till stånd mellan bolaget å ena sidan samt svenska landstingsförbundet och svenska stadsförbundet å den andra i syfte att trygga avsättningen av bolagets produkter å dessa huvudmannaaorganisationer underställda sjukhus. Materielnämnden anser berörda organisationers intresse av ett säkerställande av den svenska tillverkningen böra vara så stort, att en lösning av frågan bör kunna påräknas genom frivilliga överenskommelser, även om en sådan lösning, med hänsyn till möjligen föreliggande svårigheter för organisationerna att för de olika sjukhusen träffa bindande överenskommelser om användning av viss sjukvårdsmateriel, icke skulle komma att innebära annat än rekommendationer åt sjukhusen-förbrukarna i visst hänseende. En självklar förutsättning för att bolaget skall på antytt sätt kunna tillförsäkras avsättningsgaranti för sina produkter är, såsom bolaget själv angivit, att dessa fylla de krav, som den medicinska sakkunskapen ställer i avseende å kvaliteten. Bolaget torde därför, jämväl i sitt eget intresse, böra underkasta sig den fortlöpande kvalitetskontroll, som kan anses erforderlig.

Rikets allmänna kartverk framhåller de svårigheter, som torde uppstå på grund av konkurrensen från de stora utländska företagen inom branschen med deras betydande resurser för utexperimenterande och tillverkning av nya, förbättrade produkter av fotografiskt material av skilda slag. I fortsättningen yttrar kartverket.

Med hänsyn härtill och för att kunna för svenska behov tillgodogöra sig dessa utländska framsteg på det fotografiska området synes kunna ifrågasättas, huruvida icke ett samarbete med exempelvis den amerikanska firman Kodak skulle kunna genom förhandlingar åstadkommas. Kartverket avser härmed den tänkbara möjligheten att denna världsomfattande firma skulle kunna inom Sverige upptaga dylik tillverkning eller medgiva ett svenskt företag att på licens utföra firmans tillverkningar härstädes. Kartverket saknar möjlighet att bedöma, om en sådan lösning av frågan är framkomlig, men har dock velat fästa uppmärksamheten på detta alternativ till frågans lösning. Sannolikt skulle icke obetydliga kostnader för forskning och experiment härigenom inbesparas. Under nuvarande förhållanden och då den tyska kemiska industrien på det fotografiska området under lång tid torde vara ur räkningen, synes det kartverket ej heller otänkbart att exempelvis Kodak skulle finna med sina intressen förenligt att upprätta en fabrik inom Sverige, givetvis ej enbart för tillgodoseende av svenska behov utan även för export till de nordiska länderna m. fl.

Under hänvisning till den inom handelsdepartementet utförda utredningen rörande bolagets verksamhet anser sig *kommerskollegium* för närvarande endast böra uttala, att därest ifrågavarande utredning gäve vid handen, att det ur beredskapssynpunkt vore önskvärt och av behovet påkallat att bolagets fortsatta verksamhet tryggades, kollegium i princip icke hade något att erinra mot att bolaget genom statens medverkan bereddes möjlighet härtill.

Sveriges kemiska industrikontor uttalar i sitt yttrande, att kontoret funne det vara olyckligt om aktiebolaget Ceaverken i avvaktan på en större utredning bleve tvunget att arbeta under så pressade förhållanden, att bolaget ej

kunde bibehålla den personal och de erfarenheter, som nu funnes tillgängliga. Det gällde här ett område av den kemiska tekniken, där Sverige endast hade mycket begränsad tillgång på sakkunskap. Om Ceaverken finge möjlighet att fortsätta sin verksamhet i ungefärligen nuvarande omfattning under ytterligare ett eller två år, kunde därvid möjligen utrönas, om och i vilken grad de svenska produkterna — och då särskilt vanlig fotografisk film — kunde vinna avsättning under fredsförhållanden. Denna erfarenhet kunde bli av värde, när det gällde att taga ställning till frågan om en eventuell större beredskapsanläggning. Under förutsättning att myndigheterna ansåge det nödvändigt att nu eller senare skapa en verksam eller förpuppade beredskapsindustri inom förevarande område, ansåge sig industrikontoret ej böra avstyrka, att bolaget erhöle begärda anslag.

Fullmäktige i riksgäldskontoret och statskontoret, vilka särskilt yttrat sig om bolagets finansiella rekonstruktion, utgå därvid från förutsättningen att det ur beredskapssynpunkt ansåges betydelsefullt eller nödvändigt att bolaget bereddes möjlighet att åtminstone tills vidare vidmakthålla sin verksamhet.

Fullmäktige i riksgäldskontoret yttra, att de ej funnit anledning till erinran mot bolagets förslag i sådant avseende och tillstyrka sålunda, att för ändamålet anvisades ett belopp av 583 000 kronor, varav 500 000 kronor, avsedda för nyteckning av aktier, borde upptagas i kapitalbudgeten att utgå av lånemedel och återstoden, avsedd för bortskrivning av en del av bolagets skuld till statsverket, anvisas å driftsbudgeten.

Statskontoret uttalar, att i varje fall icke nu en finansiell rekonstruktion av sådan omfattning, som bolaget i sin skrivelse den 8 april 1946 förordat, borde vidtagas. Därmed syntes tills vidare böra anstå i avvaktan på resultatet av nu pågående utredning angående bolagets räntabilitet och framtida bestånd. Under tiden torde de ekonomiska stödåtgärderna från statens sida kunna begränsas till att avse dels en höjning av aktiekapitalet från nuvarande 100 000 kronor till 300 000 kronor, varigenom bolaget för den i ärendet omförmälda nybyggnaden skulle kunna disponera 175 000 kronor och härjämte tillföras 25 000 kronor i likvida medel, dels ock en nedskrivning till 200 000 kronor av återstående kapitalskuld, 383 500 kronor, av det till bolaget från fonden för låneunderstöd utlämnade lånet, samt efterskänkande av den å lånet upplupna räntan jämte medgivande, att återstående kapitalskuld, 200 000 kronor, finge kvarstå räntefritt. Kunql. Maj:t torde därför böra föreslå riksdagen att dels å riksstaten för budgetåret 1946/47 under kapitalbudgeten, fonden för statens aktier, anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor för nyteckning av aktier i bolaget, dels av berörda lån efterskänka såväl å lånet upplupen ränta som ett kapitalbelopp av 183 500 kronor dels medgiva räntefrihet för återstoden av lånet, 200 000 kronor, dels ock under anslaget för avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster anvisa för kapitalavskrivningen erforderligt belopp.

Departements-
chefen.

Innan jag närmare redogör för min granskning av styrelsens förslag, vill jag i korthet erinra om aktiebolaget Ceaverkens utveckling. Såsom framgår av det föregående har statens intresse i företaget varit helt och hållet dikterat av beredskapskäl. Fabriksmässig tillverkning av röntgenfilm, röntgenpapper och annat fotografiskt papper har icke tidigare förekommit i vårt land. Bolaget har därför i stor utsträckning måst experimentera sig fram till godtagbara kvaliteter. Ledningen har arbetat intensivt på att förbättra kvaliteten hos sina produkter. Bolagets verkställande direktör har under hand meddelat, att bolaget i kvalitetshänseende nu nått så långt att den under 1946 tillverkade röntgenfilmen vore jämställd med flera av de ledande utländska fabrikaten. Beträffande röntgenpapperet föreläge enstämmiga uttalanden om att dess kvalitet vore fullt tillfredsställande och väl kunde mäta sig med kvaliteten hos utländska fabrikat. Kvaliteten hos bolagets elektrokardiografpapper ansåges på fackmannahåll vara högre än hos motsvarande utländska fabrikat. Vad anginge övrigt fotografiskt papper för tekniska och vetenskapliga ändamål, såsom dokument-, förstorings-, kontakt-, kopierings- och oscillografpapper, hade även dessa sorter i kvalitetshänseende kunnat väl hävda sig på den svenska marknaden.

Bolagets tillverkning har under de gångna krisåren varit av mycket stor betydelse för landets försörjning med ljuskänsligt material. Åtskilliga av remissmyndigheterna ha understrukit vikten ur beredskapssynpunkt av att i fortsättningen bibehålla en inhemsk fabrikation av de produkter bolaget framställer. För ett bibehållande av fabrikationen som en beredskap talar också den omständigheten, att enligt senaste erfarenheter råvaruproblemet ligger väsentligt gynnsammare till än som tidigare antagits. Av de utredningar, som företagits inom handelsdepartementet, framgår att bolagets nuvarande kapacitet är otillräcklig för att fylla landets totala behov av ljuskänsligt material under en avspärrning. Omfattande investeringar skulle därför bli nödvändiga. Emellertid har bolagets styrelse framhållit, att det knappast skulle vara möjligt att under fredstid eller i varje fall under den närmaste tiden förränta det kapital, som skulle erfordras för en anläggning med full beredskapskapacitet. I följd därav anser jag att frågan om en sådan anläggning icke bör tagas upp innan tillfälle lämnats bolaget att pröva sin konkurrensförmåga under fria marknadsförhållanden. Frågan synes för övrigt icke böra lösas isolerat utan i samband med en allsidig prövning av våra industriella och ekonomiska försvarsberedskapsproblem i allmänhet.

Av den nyss lämnade redogörelsen för kvaliteten hos bolagets produkter torde den slutsatsen kunna dragas att bolaget har vissa förutsättningar att under fredsförhållanden hävda sig i konkurrens med utländska företag. Det synes därför vara motiverat att lämna bolaget den prövotid på två år, som styrelsen föreslagit i sin framställning. Därvid måste emellertid de villkoren uppställas att bolagets försäljning i fortsättningen sker efter rent kommersiella principer och att de avtal, som möjligen kunna träffas med större avnämare och varom medicinalstyrelsens materielnämnd talar i sitt yttrande, icke giva bolaget en monopolställning på marknaden. Vidare anser jag det vara lämp-

ligt att bolaget knyter förbindelser med utländska företag, i den mån detta kan anses affärsmässigt betingat och beredskapsintressena därigenom icke bli eftersatta.

Förutsättning för att bolaget skall kunna fortsätta sin verksamhet är att bolagets lokaler utvidgas och dess maskinutrustning kompletteras. Kostnaderna härför ha beräknats till 175 000 kronor. Investeringen torde vara nödvändig och jag förordar därför densamma. Styrelsen har i anslutning till framställningen om anslag för investeringen jämväl uttalat, att styrelsen förutsatte att medel för bolagets forskningsarbete även i fortsättningen komme att beviljas. Härtill vill jag i detta sammanhang endast anmärka, att det är av stor betydelse att det pågående forskningsarbetet på förevarande område fortsättes åtminstone så länge slutlig ståndpunkt icke tagits till bolagets framtid ur beredskapsynpunkt.

Starka skäl tala för att en finansiell rekonstruktion av bolagets ställning företages i samband med den ifrågasatta utvidgningen av bolagets anläggningar. Såsom framgår av det tidigare anförda utgör kapitalbeloppet av bolagets statslån 383 500 kronor. Från statskontoret har inhämtats att den oguldna räntan å lånet den 30 juni 1946 beräknas uppgå till 78 990 kronor 35 öre. Enligt styrelsens förslag bör rekonstruktionen genomföras så att aktiekapitalet ökas från 100 000 kronor till 600 000 kronor genom att dels 300 000 kronor av bolagets statslån omvandlas till aktiekapital och dels nytt kapital å 200 000 kronor tillföres bolaget. Av sistnämnda belopp avser styrelsen att använda 175 000 kronor till utvidgningen av anläggningarna och kompletteringen av maskinutrustningen samt återstoden, 25 000 kronor, till förbättring av bolagets likviditetsställning. Vidare föreslår styrelsen att resterande del av statslånets kapitalbelopp eller 83 500 kronor efterskänkes. Det därigenom frigjorda beloppet ämnar styrelsen använda till avskrivningar å posten »Tillverkningsrättigheter» i bolagets räkenskaper. Slutligen hemställer styrelsen att därest en ränteskuld till staten skulle anses föreligga, skulden måtte avskrivas.

I detta sammanhang må erinras om att statens industrikommission i den framställning, som låg till grund för statsmakternas beslut om övertagande av aktierna i bolaget (se prop. nr 261:1943), uttalade att det syntes vara nödvändigt, att om bolagsformen bibehölles för företaget aktiekapitalet utökades exempelvis genom statslånets omvandling eller att i varje fall en sanering av bolagets balansräkning snarast ägde rum. Dåvarande departementschefen förklarade vid anmälan av ärendet i statsrådet, att frågan om avskrivning å låneanslaget lämpligen borde upptagas först i samband med en slutlig reglering av statens investeringar med anledning av de då rådande krisförhållandena.

Bolagets nuvarande aktiekapital torde i förhållande till bolagets omsättning och det främmande kapitalet i rörelsen vara alltför litet. Styrelsen har i sin framställning påtalat svårigheterna att till följd av det begränsade aktiekapitalet balansera förluster från ett år till annat. Såsom nyss anförts förordar jag styrelsens förslag om nyinvestering å 175 000 kronor. Jag an-

sluter mig även till förslaget att bolaget därutöver tillföres nytt kapital å 25 000 kronor till förbättring av bolagets likviditetsställning. Detta nya kapital å sammanlagt 200 000 kronor bör lämpligen ställas till bolagets förfogande genom aktieteckning. Även efter en sådan nyteckning synes emellertid aktiekapitalet bliva alltför litet, särskilt med hänsyn till att viss risk föreligger för förluster å rörelsen under övergången till fredsproduktion. På grund härav anser jag mig böra biträda styrelsens förslag, att 300 000 kronor av statslånet kapitalbelopp omvandlas till aktiekapital. Vidare förordar jag att återstoden av nämnda kapitalbelopp, 83 500 kronor, efterskänkes. Jag förutsätter därvid att beloppet användes på sätt styrelsen angivit i sin framställning, nämligen till avskrivningar å posten »Tillverkningsrättigheter».

Vad slutligen angår styrelsens hemställan att ogulden ränta å statslånet skall efterskänkas må anmärkas, att då statsmakterna år 1943 meddelade beslut om räntebefrielse tills vidare, avsikten knappast kan ha varit, att betalning sedermera skulle utkrävas av bolaget. Orsaken till nämnda beslut torde ha varit, att vid den tidpunkten ställning icke kunde tagas till frågan huruvida en sanering av bolagets finanser lämpligast skulle ske genom omvandling av statslånet till aktiekapital eller genom efterskänkande av lånet. Räntebefrielsen liksom befrielsen för bolaget från att tills vidare erlægga amorteringar har sålunda varit avsedd som en temporär lösning av denna fråga. Därest nu beslut fattas om att statslånet kapitalbelopp delvis omvandlas till aktiekapital och delvis efterskänkes, torde i samband därmed även bolagets ränteskuld böra avskrivas.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Teckning av ytterligare aktier i aktiebolaget Ceaverken under kapitalbudgeten, fonden för statens aktier för budgetåret 1946/47 anvisa ett investerings-
anslag av ..... kronor 500 000.

dels av det bolaget ur fonden för låneunderstöd beviljade statslånet efterskänka å lånet upplupen ränta ävensom ett kapitalbelopp av 83 500 kronor,

dels ock till Avskrivning av ett aktiebolaget Ceaverken meddelat statslån under huvudtiteln avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster för budgetåret 1946/47 anvisa ett anslag av ..... kronor 83 500.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Siegmund Vogel.